

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 32145/2023
20.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Зорана Хаџића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији су пуномоћници Властимир Огњановић, адвокат из ... и Славица Копривица, адвокат из ..., против туженог „ЕПС дистрибуција“ д.о.о. Београд – Огранак „Електродистрибуција“ Панчево, као правног следбеника ПД за дистрибуцију електричне енергије „Електро Војводина“ д.о.о. Нови Сад, чији је пуномоћник Миленко Радованов, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3120/22 од 06.07.2023. године, у седници одржаној 20.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3120/22 од 06.07.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву П 79/17 од 23.12.2021. године, исправљеном решењем тог суда П 79/17 од 17.10.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе и прецизирање тужбеног захтева извршено поднеском од 17.11.2021. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи исплати на име накнаде штете за непокретности локалу – пословном простору који се налази у ..., у улици ... бр. ..., који се састоји од приземља 4.962.000,00 динара, са законском затезном каматом од 08.11.2021. године до исплате и на име накнаде штете за уништен противпожарни итисон 476.277,57 динара главнице са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован преостали део тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужени да тужиљи на име накнаде штете исплати за вредност изведених радова на непокретности локалу – пословном простору у приземљу и подруму који се налази у ... у улици .. бр. ..., укупно 3.109.555,00 динара главнице са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате и за уништене електричне апарате и то 7 апарата марке „APEX MULTIMAGIC“, 3 апарата „EGI“, један електронски рулет и 26

столица укупно 12.154.080,27 динара главнице са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате и за уништене покретне ствари 13 рачуна укупно 1.247.310,98 динара главнице са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи надокнади трошкове парничног поступка од 542.375,00 динара са законском затезном каматом од извршности.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3120/22 од 06.07.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, делимично је одбијена као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке у делу у којем је одбијен део тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужени да јој на име накнаде штете за вредност изведених радова на непокретности локалу – пословном простору у приземљу и подруму, који се налази у ... у улици ... бр. .. исплати 3.109.555,00 динара главнице са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате као и за уништене покретне ствари 13 рачуна укупно 1.247.310,98 динара главнице са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става трећег изреке тако што је обавезан тужени да тужиљи исплати на име накнаде штете за уништене електронске апарате и то 7 апарата марке „АРЕН MULTY MAGIC“, 3 апарата „ЕГИ“, један електронски рулет и 26 столица укупно 12.154.080,27 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима из става четвртог изреке првостепене пресуде тако што је обавезан тужени да тужиљи надокнади трошкове целог поступка од 2.365.250,00 динара са законском затезном каматом на износ од 2.365.250,00 динара са законском затезном каматом на износ од 2.365.250,00 динара од извршности до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка је тражила и определила.

Испитујући побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2 тачка 2. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14 ... 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП на коју се указује у ревизији, с обзиром да се правило о оцени доказа из члана 8. ЗПП у поступку пред другостепеним судом примењује само у ситуацији када се другостепена одлука доноси после расправе одржане пред тим судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била власник пословног простора који се налази у приземљу стамбено-пословне зграде саграђене на парцели .. КО ..., у улици ..., у ..., нето површине 89 м² (без зидова) односно бруто површине 111 м² (са зидовима). Поред приземља, по основу уговора о закупу, тужила је користила и подрум нето површине 54,21 м². У том пословном простору делатност је обављала ТЗУР „Дућан“ ББ предузетник ..., којој су издате све прописане дозволе надлежних органа, а након адаптације почев од 12.08.2009. године у овом простору је отпочео делатност Кафе бар „Касино“. Тужила је као купац са привредним друштвом „APEX GAMING“ д.о.о. Нови Сад као продавцем 15.07.2009. године закључила уговор о продаји апарата и столица са задржавањем права својине и обрачунатим плаћањем, уз уговорену купопродајну цену електронских апарата, као и столица у укупном износу од 130.000 евра у динарској противвредности по горњем курсу НБС на дан уплате, са грејс периодом од годину дана. Тужила се обавезала да ће ову цену исплатити у року од 6 месечних рата, почев од 15.07.2010. године до 15.01.2011. године, са сваком појединачном ратом у висини од 21.660 евра у динарској противвредности. Испорука електронских апарата и 26 комада столица уговорена је у року од 30 дана од дана закључења и потписивања уговора, као и да ризик за пропаст или оштећење апарата прелази на купца у тренутку када је примио испоруку апарата и када је пао у доцњу у погледу пријема и испоруке. Уговорено је да продавац задржава право својине на испорученим апаратима и столицама, док купац не исплати уговорену цену у целости. Тужила је продавцу 15.07.2009. године дала менично овлашћење за коришћење бланко сопствене менице серијског броја АА5307004, а примопредаја апарата извршена је 12.07.2009. године, о чему је сачињен записник, а изјавом од 16.01.2013. године је признала дуг према продавцу 130.000 евра, на основу закљученог уговора од 15.07.2009. године и потврдила да ће дуговање износа исплатити продавцу најкасније када спор буде окончан и када јој тужени у овом поступку исплати утужени износ на име накнаде штете.

На углу улица ... и ... у ... 29.08.2009. године догодио се пожар који је захватио више објеката, између осталог и ТЗУР „Дућан“, који је у овом пожару потпуно изгорео. Пословни простор тужиле био је, иначе, директно прикључен на електрични стуб који се налазио на углу улица ... и ... и у време штетног догађаја користио је електричну енергију под категоријом „мерна група“. Вештачењем је утврђено да је узрок пожара квар на делу електричне инсталације која се налазила у таванском делу објекта у центру пожара, где су уочени напојни водови, који су спој између ваздушне напојне мреже Електродистрибуције и мерних места, да је електроинсталација која доводи електричну енергију од уличних електричних ваздушних водова до мерних места у власништву туженог, да је електроинсталација у објекту који је власништво тужиле у тренутку пожара била исправна, гасна инсталација, као узрок пожара искључена (с обзиром да је иста била искључена 13.08.2009. године), као и да улазни водови у мерни ормар тужиле уопште нису пролазили преко дела тавана који је означен као центар пожара и нису имали никакве везе са таваном као центром пожара. Вредност пословног простора који је био власништво тужиле према стању непосредно пре избијања пожара је 474 евра по м², што је за нето површину од 89 м² укупно 42.200 евра односно 4.962.000,00 динара, вредност новоуграђеног противпожарног итисона на дан штетног догађаја а по ценама на дан вештачења 476.277,57 динара, а вредност наведених покретних ствари које су предмет

уговора од 15.07.2009. године са стањем на дан штетног догађаја а по ценама на дан вештачења 12.154.080,27 динара.

Полезећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично увојио тужбени захтев и обавезао туженог на исплату тужиљи накнаде материјалне штете за уништени пословни простор и за уништен противпожарни итисон у висини утврђеној вештачењем, применом члана 173. 174. и 189. Закона о облигационим односима и члана 54. Закона о енергетици (Сл гласник РС 84/2004). У преосталом делу, одбио је захтев за накнаду материјалне штете за уништене покретне ствари које су биле предмет уговора о продаји од 15.07.2009. године, уз закључак да за тужиљу по наведеном основу штета није ни настала, јер тужиља није исплатила уговорену цену продавцу.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у делу у ком је обавезан тужени на исплату тужиљи накнаде материјалне штете за уништени пословни простор и за уништен противпожарни итисон у досуђеном износу, док је у преосталом делу преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев за накнаду материјалне штете за уништене покретне ствари које су биле предмет уговора о продаји од 15.07.2009. године, уз основан закључак да је за тужиљу настала штета по наведеном основу иако није исплатила уговорену цену продавцу, коју је тужени дужан да накнади у висини утврђеној вештачењем.

Ревизијом се неосновано оспорава правилност примене материјалног права.

Одговорност за штету од опасне делатности прописана чланом. 173. и 174. Закона о облигационим односима (ЗОО) је објективне природе и почива на узрочности. Штета настала опасном делатношћу сматра се да потиче од те делатности, изузев ако се докаже да она није била узрок штете (чл. 173 ЗОО). За штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави (чл. 174 ЗОО).

Чланом 54 Закона о енергетици (Сл гласник РС 84/2004) прописани је да мерни уређаји, односно мерно-регулациона станица, представља место предаје енергије и место разграничења одговорности за предату енергију између енергетских субјеката међусобно, односно између енергетског субјекта и купца енергије. Мерне уређаје, односно мерно-регулационе станице за прикључење објеката купаца, односно произвођача енергије на систем обезбеђује енергетски субјект за пренос, транспорт, односно дистрибуцију, и дужан је да их као своја средства угради, одржава, баждари и врши мерење испоручене енергије.

У конкретном случају, по оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно закључили да је тужени одговоран за штету проузроковану тужиљи у смислу члана 173. и 174. Закона о облигационим односима – ЗОО. у вези члана 54 Закона о енергетици. Наиме, пренос и дистрибуција електричне енергије коју обавља тужени, представља опасну делатност, па како је узрок пожара квар на делу електричне инсталације пре мерног уређаја који је био дужан да одржава тужени, то постоји одговорност туженог за проузроковану штету тужиљи у смислу цитираних законских одредаба.

Супротно указивању ревизије, околности за искључење или смањење одговорности туженог у смислу члана 177. и 192. Закона о облигационим односима, не постоје. Ово с тога јер је електроинсталација у објекту који је власништво тужиље била исправна пре избијања пожара, гасна инсталација искључена (због чега је и искључена као узрок штете), док улазни водови у мерни ормар тужиље нису пролазили преко дела тавана који је означен као центар пожара, где је дошло до квара на електроинсталацијама у власништву туженог (нити су са тим простором имали било какву повезаност). Стога је, супротно указивању ревизије, узрок пожара правилно идентификован а одговорност за проузроковану материјалну штету тужилји правилно приписана искључиво туженом као вршиоцу опасне делатности.

С обзиром на изнето, по оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно обавезали туженог на исплату тужилји материјалне штете за уништени пословни простор и уништен противпожарни итисон у пожару, у висини утврђеној вештачењем.

С тим у вези, другостепени суд је правилно обавезао туженог на исплату тужилји накнаде материјалне штету и по основу уништених покретне ствари у пожару, а које су биле предмет уговора о продаји од 15.07.2009. године, иако у тренутку штетног догађаја тужилја цену није у целости исплатила продавцу. Наиме, у конкретном случају уговорено је да продавац задржава право својине све док тужилја као купац не исплати цену у целости (сагласно члану 540 Закона о облигационим односима) али и да ризик пропасти ствари прелази на тужилју као купца од када јој су јој ствари предате односно од када је примила испоруку и када је пала у доцњу у погледу пријема и испоруке (сагласно члану 541. Закона о облигационим односима као и члану 456. истог Закона). Последица тако уговореног ризика, који је у конкретном случају наступио услед вршења опасне делатности туженог као трећег лица и то након извршене испоруке тужилји покретних ствари, у односу на продавца је да тужилја и даље остаје у обавези на исплату уговорене цене, док у односу на туженог који је штетник, стиче право на накнаду материјалне штете у смислу члана 154. и 155. Закона о облигационим односима, јер економске последице ризика који је наступио умањују искључиво имовину тужиље (тужилја је изгубила користи – ставри које више не може захтевати од продавца, при чему је и даље у обавези да продавцу цену исплати у целости). На тај начин, и по оцени Врховног суда, тужилји је уништењем предметних покретних ствари проузрокована материјална штета, коју је тужени у обавези да накнади, и то у висини утврђеној вештачењем, а околност да у тренутку штетног догађаја тужилја није исплатила цену у целости, супротно наводима ревизије, је без утицаја на постојање дужничкоповерљачког односа странака по наведеном основу.

Из изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Захтев тужиље за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, одбијен је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер одговор на ревизију није потребан ради вођења парнице, па је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**